
ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

STANDARDIZACE DOTAZNÍKŮ KINDL
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Ondřej Hubka

Vedoucí práce: Doc. Ladislav Čepička, Ph.D.

Plzeň, 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury
a zdrojů informací.

V Plzni, 1. června 2024

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování v první řadě patří panu Doc. Ladislavu Čepičkovi, Ph.D. za mnoho cenných rad, mentoring a nesmírně profesionální přístup, kterým ke mně přistupoval. Velice si vážím času, který mi věnoval nejen on, ale i celý výzkumný tým, jenž pracoval na překladu obou hodnoticích nástrojů.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
ABSTRAKT.....	4
ÚVOD	5
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	6
1.1 PRISMA – SYSTEMATICKÝ PŘEHLED LITERATURY.....	6
1.2 KRITÉRIA PRO ZAHRNUTÍ A VYŘAZENÍ STUDIÍ	6
1.3 VÝBĚR STUDIÍ	6
1.4 CHARAKTERISTIKA STUDIÍ	6
2 PROBLÉM	21
3 CÍL PRÁCE, ÚKOLY	24
3.1 CÍL PRÁCE	24
3.2 ÚKOLY PRÁCE.....	24
4 METODIKA.....	25
4.1 DESIGN	25
4.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR	27
4.3 NÁSTROJE PRO SBĚR DAT.....	27
4.4 NÁSTROJE PRO ANALÝZU DAT.....	28
5 VÝSLEDKY	30
5.1 OBSAHOVÁ VALIDITA HODNOTÍCÍHO NÁSTROJE KINDL.....	31
5.2 RELIABILITA HODNOTÍCÍHO NÁSTROJE KINDL	34
5.3 PEARSONŮV KORELAČNÍ KOEFICIENT	34
5.4 STATISTICKÁ VÝZNAMNOST ZÁVISLOSTI	35
5.5 VĚCNÁ VÝZNAMNOST ZÁVISLOSTI.....	36
6 DISKUZE.....	37
7 ZÁVĚR.....	40
8 RESUMÉ.....	41
SEZNAM LITERATURY	42
SEZNAM OBRÁZKŮ. TABULEK. GRAFŮ A DIAGRAMŮ	48
PŘÍLOHY	I

SEZNAM ZKRATEK

ENG – angličtina

DUT – nizozemština

POR - portugalsština

JAP - japonština

PER - perština

NOR - norština

KOR - korejština

BEN - bengálsština

ARA - arabština

GRE - řeština

SWA - svahilština

FIJ - fidžijština

SPA - španělsština

GER - němčina

CHI - čínština

CIA – Clinical Impairment Assessment questionnaire

EBPQ – Evidence-Based Practice Questionnaire

FACT – The Functional Assessment of Cancer Therapy questionnaire

PFCC – Perception of Family-Centered Care Questionnaire

QPQOL – Older People's Quality of Life Questionnaire

CFSQ - Caregiver's Feeding Styles Questionnaire

CTQ – Childhood Trauma Questionnaire

SF-MPQ – Short-Form McGill Pain Questionnaire

HAQ-DI – Health Assessment Questionnaire Disability Index

PCOSQ – Polycystic Ovary Syndrome Questionnaire

CaffeEQ – Caffeine Expectancy Questionnaire

DrInC - Drinker Inventory of Consequences

SOAL – Swallow Outcomes After Laryngectomy Questionnaire

SHAQ – Scleroderma Health Assessment Questionnaire

EDE-Q – Eating Disorder Examination Questionnaire

KJOC – The Kerlan-Jobe Orthopaedic Clinic questionnaire

WRFQ – Work Role Functioning Questionnaire

SAMSAQ – Student-Athletes' Motivation toward Sports and Academics Questionnaire

ICU – Intensive Care Unit

SHQ – Sleep Habits Questionnaire

CWEQ-II – Conditions of Work Effectiveness - Questionnaire-II

EBP2Q – Evidence-Based Practice Profile Questionnaire

SAQ-AV – Self-Assessment Questionnaire

ABSTRAKT

Úvod: Obecná kvalita života jde ruku v ruce s fyzickým a duševním zdravím. Sebehodnocení zdravotního stavu může velmi účinně odhadnout možné psychické problémy či predikovat sebevraždu.

Cíl práce: Vytvořit české jazykové verze dotazníků KINDL children a KINDL parents.

Metody: Obsahová analýza pro vytvoření systematického přehledu literatury podle pravidel PRISMA. Překlad dvou dotazníků z anglického do českého jazyka a uskutečnění prvotní evaluace. Kvantitativní metoda dotazníkového šetření byla použita pro sběr dat k následné statistické analýze, díky které jsme posoudili psychometrické vlastnosti obou hodnoticích nástrojů.

Výsledky: Kindl parents CVI = 0.83, Kindl children CVI = 0.81. Reliabilita Kindl parents Item RELIABILITY = 0.85 a Kindl children Item RELIABILITY = 0.73. Pearsonův korelační koeficient $r = 0.15$. Věcná významnost = 2.25 %.

Závěr: Psychometrické vlastnosti obou hodnoticích nástrojů – Kindl parents i Kindl children vyhovují požadavkům na standardizaci, a tak mohou být oba nástroje použity v České republice napříč školkami a dětskými skupinami ke zjišťování psychické pohody dětí v předškolním věku.

Úvod

Dopad pandemie COVID-19 na sociálně psychickou sféru ovlivnil globální společnost. Tato neočekávaná přírodní katastrofa nedbala na hranice a postihla téměř všechny. Sociálně psychologické důsledky se lišily podle finančních a technologických disparit. Ačkoliv lidstvo čelilo podobným pandemiím v minulosti, opatření přijatá v reakci na současnou situaci sehrála významnou roli v psychickém zážitku jednotlivců. Narušení běžných každodenních aktivit, jako je docházení do školy, setkávání s přáteli nebo návštěva knihovny, může výrazně ovlivnit duševní pohodu jedince (Hossain 2020). Rodiče a děti prožívají pandemii různě. Vzhledem k rozdílným perspektivám vnímání kvality vztahu mezi rodiči a dětmi mají rodiče tendenci hodnotit své rodičovské postupy jako méně negativní a projevovat větší spokojenost s dětmi. Někteří rodiče se mohou domnívat, že mají více času na doprovázení svých dětí do školy či na zájmové kroužky, sledování jejich vzdělávání a volného času, zatímco děti mohou pociťovat zvýšenou rodičovskou kontrolu a konflikty s nimi během pandemie (Jiang 2020).

Diplomová práce se zaměřuje na vytvoření dvou českých jazykových verzí dotazníků *Kindl children* a *Kindl parents*. Zároveň zjišťuje psychometrické vlastnosti těchto obou hodnoticích nástrojů, a díky tomu budeme mít zde v České republice dva validní nástroje ke zjišťování psychické pohody předškolních dětí.

Teoretická východiska jsou zpracována formou deduktivní obsahové analýzy, konkrétně systematické literární rešerše PRISMA.

Samotné aplikační zadání dané problematiky je řešeno pomocí statistické analýzy a vyšetřování obsahové validity, reliability a věcné a statistické významnosti. Zároveň je v diplomové práci zmíněn celý postup překladu.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V České republice chybí jakýkoli hodnotící nástroj, který by vyšetřoval kvalitu života předškolních dětí. Za tímto účelem byl vytvořen systematický přehled literatury PRISMA. Obsahuje pouze studie, které vyšly v zahraničí, a týkají se právě této problematiky.

1.1 PRISMA – SYSTEMATICKÝ PŘEHLED LITERATURY

„Tento systematický přehled je vytvořen podle pravidel PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) (Moher et al. 2010). PRISMA je soubor položek pro kontrolu systematických přehledů a meta-analýz. Zaměřuje se na podávání zpráv o přehledech, které se zaměřují na hodnocení náhodných studií. Lze jej však použít jako základ pro podávání zpráv o systematických přehledech jiných typů rešerší, zejména hodnocení intervencí. Podoba PRISMA byla zveřejněna v roce 2009 a skládá se z checklistu a flow diagramu. Checklist je tvořen dvaceti sedmi body, které výrazně snižují riziko zkreslení či subjektivního názoru autora. Flow diagram je takzvaný vývojový diagram. Mapuje počet identifikovaných, zahrnutých a vyloučených záznamů spolu s důvody vyloučení v různých fázích systematického průzkumu.“ (Hubka 2021)

1.2 KRITÉRIA PRO ZAHRNUTÍ A VYŘAZENÍ STUDIÍ

Do tohoto systematického přehledu byly vybrány studie, ve kterých se nějakým způsobem objevoval překlad dotazníku či vícera dotazníků. Většinou se jednalo o posouzení psychometrických vlastností a standardizaci dotazníku pro danou zemi po předchozím překladu. Byly zahrnuty studie psané pouze v anglickém jazyce. Zároveň byly vyřazeny články, ve kterých se neobjevoval překlad hodnotícího nástroje nebo nebylo zřejmé, jakým způsobem byl překlad proveden.

1.3 VÝBĚR STUDIÍ

V databázích bylo vyhledáno celkem dvě stě šedesát odborných článků. Databáze však ukazovaly i studie, jenž nebyly relevantní ani svým titulkem. Po vyřazení duplikátů a přezkoumání abstraktů bylo vybráno 29 takových, které vystihují problém této práce.

1.4 CHARAKTERISTIKA STUDIÍ

Zahrnuté studie byly publikovány v letech 2006 až 2021. Z dvaceti devíti studií bylo provedeno sedm v Asii (Čína, Saudská Arábie, 3x Japonsko, Jižní Korea, Írán), osm v Evropě

(3x Norsko, Švýcarsko, Řecko, 2x Nizozemsko, Belgie), devět v Jižní Americe (9x Brazílie), čtyři v Severní Americe (4x USA) a jedna v Africe (Maroko). Většina studií se zaměřovala na překlad dotazníku pro určitou zemi, terénní testování a zjištění psychometrických vlastností daných dotazníků. Jedna studie se však zaměřovala na vytvoření obecných pravidel, která by pomohla budoucím výzkumníkům při překládání dotazníků či jiných hodnoticích nástrojů. Překládaný (výchozí) jazyk byla ve všech případech angličtina.

Tabulka 1: Vyhledávané termíny pro WoS.

Databáze	Dotaz/klíč	Počet výsledků
Web of Science	TOPIC/ questionnaire, translation, cross culture	260

Tabulka 2: Přehled přezkoumávaných studií.

Studie	Překlad z	Cíl studie	Způsob překladu	Výsledky
Moser, CM et. Al. (2020)	ENG - POR	Provést mezikulturní adaptaci a překlad dotazníků SCOFF, EDE-Q a CIA do brazilské portugalské portugalštiny.	Standardizované kroky a diskuze s odborníky. Byly vytvořené dvě verze dvěma nezávislými skupinami, které se následně porovnaly. Za přítomnosti odborníků se vytvořily syntetizované verze, jenž se aplikovaly na fokální skupinu testovaných osob. Následovalo vytvoření předběžné verze a zaslání dvěma nezávislým anglicky mluvícím rodilým mluvím. Syntéza těchto překladů byla spolu s brazilsko - portugalskou verzí zaslána zpět původním autorům.	Brazilsko portugalské verze SCOFF, EDE-Q a CIA byly schváleny původními autory a jsou dostupné pouze jako online doplňkový materiál.
Pan, Y (2014)	Není překlad	Vyvinout hodnoticí nástroj pro hodnocení přeložených dotazníků kategorizací typů problémů s překladem, které mohou vést k chybám měření v mezikulturních průzkumech.	Příprava: Dotazník je koncipován a navržen ve zdrojovém jazyce. Překlad: Dotazník je přeloženo pomocí odborníků. Předběžná zkouška: Dotazník je kognitivně testován monolingvisty. Revize: Dotazník je revidován na základě výsledků kognitivních testů. Dokument: Schválené změny jsou zaznamenané, aby se mohli odkazovat na budoucí průzkumy.	Lze vyškolit překladatele a recenzenty, aby identifikovali různé typy problémů (lingvistická pravidla, kulturní normy, společenské zvyklosti, aby je bylo možné řešit rychleji se sponzory průzkumu, poskytováním překladatelů a recenzentů a rámcem, v němž mohou prezentovat svá doporučení. S ohledem na cíl mohou být tato zjištění v případě potřeby sdílena s tvůrci dotazníků průzkumu a sponzory, aby původní průzkumy mohly být konstruovány způsobem, který usnadňuje jejich překlad do jiných jazyků.
Kleiss, IJ et al. (2016)	ENG - DUT	Vytvořit nizozemskou verzi dotazníku SAQ a otestovat	Jsou popsány dvě metody; Překlad plus zpětný překlad. A dvoupanelový překlad.	Spolehlivost test – retest byla střední (0,53). Korelace s dílčím skóre synkineze Sunnybrook

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

		jeho psychometrické vlastnosti, aby jej bylo možno využít v Nizozemsku.	Dvoupanelový překlad kompromituje překlad týmem překladatelů, kteří spolupracují a posouzení překladu nezávislou osobou.	byla rovněž střední (0,50). Překlad SAQ do nizozemského jazyka a validace pro použití v nizozemské kultuře byly provedeny podle nejvyšších standardů pro překlad sebehodnotícího dotazníku
Tomotaki, A et al. (2018)	ENG - JAP	Vyvinout a otestovat validitu a reliabilitu japonské verze dotazníku EBPQ.	Překlad do japonského jazyka profesionálním a nezávislým anglickým překladatelem. Přezkoumání a potvrzení daného překladu autory. Validita byla zajištěna 9 testovanými osobami s akademickým vzděláním z lékařského oboru. Následoval zpětný překlad zpět do angličtiny autorem původní verze.	EBPQ-J může komplexně popsat aktuální stav EBP a může být použit ve studiích EBP k indikaci výsledků. Ačkoli EBPQ-J není zcela v souladu s původní verzí EBPQ, bylo by pro japonské sestry užitečné měřit a porovnávat EBP doma i v zahraničí.
Murata, H et al. (2019)	ENG - JAP	Určit validitu a reliabilitu japonské verze RCSQ jako míru spánku mezi pacienty na jednotce intenzivní péče v japonské nemocnici.	Překlad: Dva překladatelé provedli nezávislé překlady RCSQ z angličtiny do japonštiny. Dohoda: Tři výzkumní pracovníci v lékařství diskutovali a dosáhli konsensu ohledně návrhu J-RCSQ. Zpětný překlad: Nezávislý anglický rodilý mluvčí, jenž neznal původní verzi, provedl překlad z japonštiny do angličtiny. Kontrola zpětného překladu: Hlavní autor a další nezávislý anglický rodilý mluvčí zhodnotili zpětný překlad. Harmonizace: Hlavní řešitel zajistil doslovnou a pojmovou rovnocennost překladu. Finále: Kontrola výsledků a finalizace pomocí 5 japonských pacientů, jenž se účastnili výzkumu a dva autoři, kteří přeformulovali obsah s cílem lepšího porozumění pro pacienty.	Japonská verze RCSQ je podobná původnímu RCSQ. V důsledku toho lze J-RCSQ použít jako alternativu k PSG při hodnocení kvality spánku u pacientů na JIP, kteří jsou po operaci.
Gazzotti, MR et al. (2011)	ENG - POR	Přeložit dotazník FACT-Br (verze 4) do portugalského jazyka, jímž se mluví v Brazílii,	Dva portugalští rodilí mluvčí vytvořili individuální překlady, které třetí rodilý mluvčí upravil a spojil do jedné verze. Tato	Gymnastika účinně rozvíjí schopnosti stability a ovládnání objektů, aniž by bránila rozvoji že tato Verze dotazníku FACT-BR (verze 4), přeložená

		provést nezbytnou mezikulturní adaptaci a posoudit jeho reprodukovatelnost.	verze byla přeložena zpět do anglického jazyka. Následovala analýza čtyřmi bilingvními odborníky. Analýza byla prodiskutována s dalšími třemi lidmi. Jeden se podílel na výzkumu a dva byli nezávislí rodilí portugalské mluvčí. Tito dva jedinci obdrželi dotazník s předchozími kroky a návod, který poukazoval na rozdíly v překladech. Poslední bylo vyhodnocení těchto tří verzí s diskusí a korekcí organizací FACIT, čímž byla vytvořena portugalská verze dotazníku pro použití mezi pacienty.	do portugalštiny a přizpůsobená brazilské kultuře, se ukázala jako vstřícná k pacientům a dosáhla velmi dobré reliability, což umožnilo její efektivní použití mezi brazilskými pacienty s diagnostikovaným mozgovým nádorem a umožnění hodnocení pro konkrétní léčbu.
Vasli, P (2018)	ENG - PER	Poskytnout překlad, mezikulturní adaptaci a psychometrické testování dotazníků k měření vnímání PFCC ošetřujícím personálem a rodiči.	Příprava: Získání povolení od autorů k překladu a mezikulturní adaptaci dotazníku. Překlad: Dva angličtí rodilí mluvčí vytvořili dva nezávislé překlady. Odstranění chyb: Identifikace a odstranění vágních překladů za pomoci těchto překladatelů a členů výzkumného týmu. Zpětný překlad: Zajistil rodilý anglicky mluvící překladatel, který neměl žádné informace o původních verzích. Revize: Zpětně přeložené dotazníky byly odeslány původním autorům, kteří je zkontrolovali a nabídli návrhy. Finále: Analýza psychometrických vlastností verzí dotazníků PFCC-S a PFCC-P s cílem zjistit jejich srozumitelnost, validitu a spolehlivost.	Podle autorů lze využít dotazníky k posouzení porozumění FCC ze strany personálu dětských oddělení a matek dětí na těchto odděleních.
Devriendt, E et al. (2012)	ENG - DUT	Nizozemská verze dotazníku Safety Attitudes Questionnaire (SAQ) prokázala přijatelné až dobré psychometrické vlastnosti. V souladu s	Dotazník byl přeložen třemi odborníky. Tyto překlady byly předloženy dalším 15 odborníkům. Někteří měli zkušenosti s tématem, jiní byli naprosto nezávislí. Ti porovnal překlady s původní anglickou verzí	Validitu a realibilitu nizozemské verze dotazníku Safety Attitudes Questionnaire (SAQ). V souladu s důkazy z jiných mezikulturních studií.

		předchozími důkazy se tento nástroj zdá být přijatelným až adekvátním nástrojem pro hodnocení bezpečnostního klimatu	dotazníku a jejich připomínky a doporučení bylo prodiskutováno dalšími dvěma odborníky. Ti po vzájemné domluvě vytvořili finální verzi dotazníku.	
Bong, WK et al. (2021)	ENG - NOR	Zkoumat, jak si starší lidé žijící v komunitě vykládají norskou verzi dotazníku OPQOL.	Byla použita metoda překladu a zpětného překladu. Nejprve byl dotazník přeložen z angličtiny do norštiny dvěma rodilými mluvčími. Každý nezávisle přeložil dotazníky a výsledky se vzájemně prodiskutovaly a porovnávaly, dokud nedošlo ke konsensu o překladu. Tento překlad byl poté zpětně přeložen do angličtiny rodilým anglickým překladatelem. Nakonec dva rodilí norští mluvčí zkontrolovali zpětně přeložený dotazník a schválili překlad.	Při zodpovězení některých otázek účastníci čelili určitým problémům. Zdálo se, že tyto problémy jsou většinou způsobeny sociokulturními rozdíly, což naznačuje potřebu určitých změn v norském dotazníku OPQOL.
Ferreira, MD et al. (2020)	ENG - POR	Popis mezikulturní adaptace brazilské verze (Rio de Janeiro) dotazníku CFSQ mezi pečovateli o děti ve věku 3 až 6 let zapsané do rodinné zdravotní služby v Rio de Janeiru v Brazílii.	Nejprve byl dotazník přeložen z angličtiny do brazilské portugalské verze rodilým certifikovaným překladatelem. Zpětný překlad provedli dva rodilí certifikovaní anglicky mluvící překladatelé. Poté tři brazilští bilingvní odborníci z oblasti dětské výživy porovnali prvotní překlady se zpětnými a porovnávaly několik hledisek, které hodnotili podle určité škály. Po systematickém hodnocení následovala schůzka se šesti dalšími odborníky, aby pozměnili, přehodnotili některé položky a navrhli novou, předběžnou verzi dotazníku. Následovalo celkem 12 rozhovorů s pečovateli v terénu, dokud nedošlo k saturaci připomínek a komentářů	Relevance této studie je v použití doporučených postupů pro mezikulturní adaptace, navíc s použitím více než dvou verzí zpětného překladu nástroje. Tento výkon umožnil lépe porozumět prováděnému překladu, využít techniky kognitivních rozhovorů k dalšímu zpřesnění verze dotazníku s cílovou populací a provést pretest fázi dotazníku k odhalení případných nedostatků ve verzi a také odhalení psychometrických vlastností.

			k jednotlivým položkám, pod dozorem dvou certifikovaných odborníků podle předem standardizovaného scénáře. Nakonec se uskutečnila poslední schůzka za účelem odstranění nejasností, objasnění a upravení položek, aby mohla vzniknout finální verze dotazníku.	
Kim, D et al. (2011)	ENG - KOR	Testovat počáteční reliabilitu a validitu korejského překladu dotazníku CTQ-K mezi nepsychotickými psychiatrickými ambulantními pacienty.	Původní CTQ-SF přeložil do korejštiny původní autor s dvěma bilingvními odborníky na duševní zdraví. Zároveň se podíleli na zpětném překladu. Tyto zpětné překlady a korejská verze (CTQ-K) byly zkontrolovány a schváleny výzkumným a vývojovým týmem společnosti NCS Pearson Inc, vlastníkem autorských práv.	Studie ukazuje, že korejská verze CTQ-K je relevantním měřítkem psychometrického zdraví, které lze použít k posouzení zneužívání nebo zanedbávání v dětství u korejských pacientů. Podporuje také mezikulturní ekvivalenci škály. <i>Psychiatry Investig</i> 2011;8:305-311.
Arimura, T et al. (2012)	ENG - JAP	Vyvinout japonskou verzi Short-Form SF-MPQ-J, která se zaměřuje na mezikulturní ekvivalenci s původní anglickou verzí a otestovat její reliabilitu a validitu.	Se svolením autora dotazníku Dr. RONALDA MELZACKA byl vytvořen překlad dvěma profesionálními překladateli do japonštiny. Tyto verze byly prodiskutovány a zkompletovány do jedné. Tuto verzi zkontrolovali a porovnali s původní dva bilingvní rodilí japonští mluvčí. Následoval zpětný překlad pomocí dvou dalších profesionálních překladatelů, jenž měli zkušenosti z oboru. Překlad a zpětný překlad byl odeslán autorovi původního dotazníku k porovnání.	Zjištění naznačují, že SF-MPQ-J je reliabilní, validní a mezikulturně ekvivalentní původnímu dotazníku. Výzkumníci by mohli zvážit použití tohoto dotazníku v multicentrických, multietnických studiích nebo mezikulturních studiích, které zahrnují japonsky mluvící pacienty.
Islam, N et al. (2013)	ENG - BEN	Přeložit a upravit HAQ-DI do bengálštiny (B-HAQ) pro použití v bangladéšské populaci a pro testování jeho reliability a platnosti u	Dva nezávislí rodilí bengálští překladatelé vytvořili nezávislé překlady dotazníku. Jeden byl z revmatolog, druhý neměl lékařské vzdělání. Následovala syntéza a byla vytvořena jedna verze. Následoval zpětný	Studie naznačuje, že B-HAQ je reliabilní a platný nástroj pro měření funkčního postižení u bengálsky mluvící populace s RA. Budoucí studie by měly zkoumat reliabilitu a reaktivitu test-retestu B-HAQ, než bude možné jej s jistotou

		pacientů s revmatoidní artritidou (RA).	překlad od dvou překladatelů s akademickým vzděláním anglické literatury, kteří se nesetkaly nikdy předtím s původní verzí. K vytvoření předběžné verze byla vytvořena komise pěti odborníků, jenž po diskuzi a vzájemné dohodě tuto verzi vytvořili. Předběžná verze pak byla testována v terénu, aby se zjistila kritická místa a položky v dotazníku. V závislosti na zpětné vazbě od testovaných osob byla předběžná verze upravena do finální.	doporučit jako výstupní měřítko v intervenčních studiích.
Alghadeer, S et al. (2020)	ENG - ARA	Vytvořit validní a reliabilní verzi PCOSQ v arabštině.	Byl proveden překlad a zpětný překlad. Nejprve dva bilingvní překladatelé (jeden s lékařskými zkušenostmi a druhý bez). Vytvořili nezávislé verze, které byly následně spojeny po domluvě s odborníky z oboru, profesionálními překladateli a experty z oblasti veřejného zdraví. Poté dva nezávislí překladatelé vytvořili zpětnou verzi, aniž by předem věděli o původní anglické verzi.	Zjištění, že arabská verze PCOSQ dotazníku je dostatečně reliabilní a validní k posouzení HRQoL u saúdských pacientů s PCOS. To zmírní rozdíly v měření HRQoL u pacientů s PCOS ve výzkumu a komunitním prostředí v Saúdské Arábii. PCOSQ je vynikající screeningový nástroj, který mohou poskytovatelé zdravotní péče využít k tomu, aby pomohli upřednostnit obavy související se zdravím z pohledu pacientů.
Mendes, GF et al. (2020)	ENG - POR	Přeložit, kulturně přizpůsobit a ověřit CaffEQ v brazilské populaci (CaffEQ-BR) a také vyhodnotit množství konzumace kofeinu u brazilských dospělých osob.	Překlad a kulturní adaptace dotazníku byl vytvořen v závislosti WHO organizace a jejich doporučení. Bilingvní rodilý portugalský mluvčí, jenž byl odborníkem v daném oboru provedl překlad. Zároveň proběhl překlad od dalšího anglického mluvčího, který však neměl žádné zkušenosti z oboru. Následoval zpětný překlad prvním autorem. Poté tři odborníci analyzovali a provedli změny v závislosti na rozdílech zpětné a originální verze. Finální úpravy byly provedeny dvěma dalšími bilingvními překladateli, jenž se na	Díky potvrzení validity a reliability je CaffEQ-BR užitečný nástroj pro hodnocení množství konzumace kofeinu u dospělé brazilské populace.

			překladu předtím podíleli. Finální verze pak byla odeslána mezi řadu akademiky vzdělaných osob a cílem bylo, aby došlo minimálně k 80% shodě mezi jednotlivými položkami	
Anastasiou, F et al. (2006)	ENG - GRE	Podat zprávu o překladu a validaci IDGP a diskutuje o několika možnostech jeho využití v řecké primární péči.	Překlad a kulturní adaptace byly provedeny v podle organizace The Minimal Translation Criteria. Dva nezávislí bilingvní lékaři provedli prvotní překlad. Další dva odborníci se zkušenostmi z oboru vytvořili zpětnou verzi obou překladů. Po vzájemné domluvě a diskuzi byla odeslána finální verze autorům původního dotazníku k porovnání a jejich návrhy byly zapracovány do konečné řecké verze.	Konečná řecká verze dotazníku pro identifikaci dyspepsie v běžné populaci byla reliabilně přeložena. Řecký překlad je srovnatelný s anglickou verzí, pokud jde o validitu a reliabilitu, a je vhodný pro epidemiologický výzkum v rámci řecké primární zdravotní péče.
El Fakir, S et al. (2014)	ENG - ARA	Přeložit a přizpůsobit původní verzi dotazníku Skindex-16 z angličtiny do marocké arabštiny, upřesnit její terminologii a přizpůsobit ji marocké kultuře.	Překlad byl vytvořen dvěma bilingvními překladateli. Obě verze poté přezkoumala komise odborníků, jenž měli zkušenosti z oboru. Po diskuzi a shodě byla vytvořena předběžná verze, která byla aplikována dobrovolníkům v terénu. Dva výzkumníci zaznamenávali připomínky, pochybnosti a návrhy od testovaných osob. Tím následně vznikl poupravený překlad. Zpětný překlad provedli další dva profesionální překladatelé, kteří však nebyli předem nijak obeznámeni s obsahem. Byla vytvořena odborná komise, která analyzovala, porovnála a případně pozměnila nejasnosti jednotlivých položek, aby mohla vzniknout finální verze.	Závěry této studie obecně naznačovaly, že autoři vyvinuli sémanticky ekvivalentní překlad Skindex-16 do marocké arabštiny. Jde o reliabilní a validní nástroj k měření účinků kožních onemocnění na kvalitu života marockých pacientů.
Zhao, D et al. (2018)	ENG - SWA	Vyvinout svahilskou verzi DrInC a vyhodnotit jeho	Na proces překladu, adaptace a ověřování obsahu dohlížel výbor pro překlady a	Tato studie představuje první ověření dotazníku DrInC u pacientů po úrazech a u obecné

		psychometrické vlastnosti mezi smíšenou populací v Tanzanii.	mezikulturní adaptace (5 lékařů, sester a výzkumníků). Dotazník DrInC přeložil svahilský překladatel. Následoval proces zpětného překladu provedený jiným bilingvním překladatelem. Poté byly obě přeložené verze zkontrolovány čtyřmi nezávislými bilingvními výzkumnými sestrami na případné nesrovnalosti. Sémantické problémy byly upraveny komisí výzkumníků. Pro hodnocení konzistence a vytvoření finální verze dotazníku byla použita pětibodová Likertova škála. Názory porotců byly shromážděny jednotlivě a později společně prodiskutovány s cílem nalézt nesrovnalosti a zlepšit kvalitu překladu.	populace. Obsahuje první úpravy dotazníku DrInC v tanzanském a svahilském prostředí. Bylo zjištěno, že nástroj DrInC má uspokojivé psychometrické vlastnosti, což má za následek nový lékařský a sociální výzkumný nástroj v tomto prostředí.
dos Anjos, LM et al. (2021)	ENG - POR	Vyvinout adaptaci dotazníku SOAL pro brazilskou kulturu, aby došlo k vytvoření reliabilního a validního nástroje pro měření v brazilské populaci.	Byly vytvořeny dva překlady dvěma nezávislými překladateli. Jeden byl odborníkem z oboru, druhý však ne. Následovalo porovnání a diskuze třemi dalšími odborníky a byla vytvořena jedna verze. Tato verze byla odeslána několika jazykovým patologům, aby vnesli připomínky nebo návrhy na změnu položek. Tím se vytvořila předběžná verze, která byla otestována v terénu. Následovaly dva nezávislé zpětné překlady této předběžné verze dvěma dalšími překladateli. Tyto verze byly porovnány, prodiskutovány a upraveny odbornou komisí, aby mohla vzniknout finální verze překladu.	Byla vyvinuta adaptace SOAL na brazilskou kulturu. Proces validace bude pokračovat v závislosti na této studii.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Orlandi, AC et al. (2014)	ENG - POR	Přeložit dotazník SHAQ do brazilské portugalštiny, přizpůsobit jej brazilské kultuře a otestovat jeho platnost a spolehlivost.	Překlad zajistily dva učitelé angličtiny, kteří předem věděli o cíli studie. Vytvořily dva nezávislé překlady, které skupina dvou revmatologů a tří fyzioterapeutů mezi sebou porovnali, zhodnotili a upravili je do jedné společné verze. Zpětný překlad zajistili opět dva učitelé anglicky, kteří však hovořili plyně portugalsky. Nevěděli však o cíli studie. Tyto verze byly opět porovnány s prvotním překladem, aby bylo možné pozměnit případnou finální verzi. Kulturní adaptace probíhala testováním v terénu. Položka v dotazníku nebyla správně formulována, pokud minimálně 20% testovaných osob nepochopilo správný význam položky.	V mezikulturní adaptaci dvěma položkám nerozumělo více než 20 % pacientů a byly změněny.
Becker, AE et al. (2010)	ENG - FIJ	Zodnotila psychometrické vlastnosti dotazníku EDE-Q v populaci etnické Fidži.	Před samotným překladem proběhla prvotní revize a byly přezkoumány potenciálně problematické položky, které by mohly znamenat kolizi při adaptaci na mezi kulturní zpracování. Prvotní překlad byl do fidžijského jazyka. Zpětný překlad vytvořil bilingvní překladatel. Původní a zpětná verze se následně přezkoumaly, porovnal a upravili pro ekvivalenci na základě konsensu mezi výzkumným týmem a profesionálním překladatelem. Veškeré úpravy byly nakonec zkontrolovány rodilým fidžijským mluvčím	Reliabilita vnitřní konzistence byla adekvátní pro globální škálu a subškály (Cronbachovo alfa = 0,66-0,91). Reliabilita retestu byla pro oba jazyky adekvátní (rozsah ICC, 0,50-0,79, a kappas, 0,46-0,81, s výjimkou nezahrnutých položek)
Fredriksen, H et al. (2019)	ENG - NOR	Překlad, kulturní adaptace a vyhodnocení	Překlad zajistili dva bilingvní rodilí norští mluvčí. Vytvořili tak dvě nezávislé verze.	Byl proveden překlad a menší úpravy založené na konsenzu. Sportovci považovali dotazník za

		psychometrických vlastností norské verze KJOC dotazníku.	Následovala syntéza těchto překladů členem výzkumného týmu v závislosti na předchozí diskuzi s oběma překladateli. Poté byl vytvořen zpětný překlad této syntézy dvěma dalšími bilingvními překladateli. Finální verze byla vytvořena po diskuzi, analýze a úpravě předešlých překladů mezi všemi účastníky překladu a členem výzkumného týmu. Tato verze pak byla odeslána původnímu autorovi článku ke schválení a možným připomínkám.	snadno srozumitelný, bez rozdílů mezi papírovou a elektronickou verzí, a preferovali elektronickou verzi. Norská elektronická verze KJOC vykazovala vynikající vnitřní konzistenci.
Gallasch, CH et al. (2007)	ENG - POR	Přeložit a mezikulturně adaptovat WRFQ do brazilské portugalštiny a vyhodnotit jeho reliabilitu u pacientů trpících muskuloskeletálními poruchami.	Překlad byl do portugalštiny vytvořen dvěma nezávislými překladateli. Obě verze poté byl prodiskutovány společně s třetí osobou a po dosažení konsensu došlo k syntéze do jedné verze. Poté následoval zpětný překlad do anglického jazyka dvěma bilingvními anglickými rodilými mluvčími, jenž neměli předem žádné informace o výzkumu. Komise deseti odborníků, překladatelů a lidí z oboru poté prodiskutovali překlad a oba zpětné překlady, porovnali je a po vzájemné diskuzi došlo k syntéze a vytvoření finální verze.	Výsledky ukázaly dobrou obsahovou validitu a vnitřní konzistenci (Cronbachovo alfa = 0,95). Cronbachovo alfa pro každou škálu byla > 0,85, s výjimkou škály sociální poptávky.
Quinaud, RT et al. (2021)	ENG - POR	Přeložit a prozkoumat psychometrickou strukturu SAMSAQ-PT pomocí Bayesovské explorativní faktorové analýzy.	Byl proveden překlad a zpětný překlad. Následovaly kognitivní rozhovory s cílem zajistit koncepčně co možná nejlepší předfinální verzi. Tato verze poté byla otestována v terénu 70 osobami, které každou položku v dotazníku hodnotily na Likertově škále. Poté byla výzkumným	Výsledky studie celkově prokázaly validitu a užitečnost SAMSAQ-PT u brazilských studentů-atletů

			týmem opět provedena diskuze s cílem upravit či doplnit problematické položky. Nakonec došlo ke konsensu mezi všemi zúčastněnými a vznikla finální verze, která šla opět do terénu.	
Stricker, KH (2007)	ENG - GER	Zhodnotit mezikulturní adaptabilitu dotazníku ICU na JIP.	Byl proveden nejprve překlad z angličtiny do němčiny, poté zpětný do angličtiny. Proběhla komparace mezi zpětnou a originální verzí. Následně došlo k úpravě určitých segmentů a vznikla předfinální fáze. Následovalo testování v terénu dvaceti pěti pacienty. Ti hodnotili obsahovou validitu, srozumitelnost, formulaci, relevanci každé otázky, délku dotazníku a celkový dojem. V závislosti na zpětné vazbě od pacientů poté vznikla poupravená finální verze.	Obsahová platnost předfinální verze byla posouzena personálem, pacienty a nejbližšími příbuznými. Obsah a srozumitelnost byly po adaptaci považovány za dobré. Upravený překlad byl poté distribuován 160 členům rodiny. Návratnost byla 71,8 % a 94,4 % dotazů ve vrácených formulářích bylo jasně zodpovězeno.
Baldwin, CM (2012)	ENG - SPA	Přeložit, zpětně přeložit a ověřit dotazník SHQ pro použití španělsky mluvícími lidmi v lékařském oboru a výzkumných týmech.	Nejprve byl proveden překlad do španělštiny třemi bilingvními odborníky. Následovalo porovnání těchto překladů a korekce, aby vznikla jedna verze. Ta se přeložila zpět do angličtiny překladateli, kteří nebyli z oboru, aby se zamezilo vzniku subjektivity. Následovala schůze výzkumného týmu a bilingvních expertů, kde probíhala komparace a diskuze o prvotním i zpětném překladu a po vzájemném konsensu se poupravily odstranily problémové položky. Poté vznikla finální verze dotazníku, která byla zkontrolována po lingvistické a mezi kulturní stránce.	Dotazník SHQ demonstruje koncepční a obsahovou ekvivalenci. Má vhodné měřicí vlastnosti a měl by být užitečný pro hodnocení zdraví spánku na komunitních klinikách a intervenčních studiích mezi španělsky mluvícími mexickými Američany. Obě jazykové verze vykazovaly srozumitelnost na úrovni páté třídy. U větších vzorků je potřeba další testování.

Bernardino, E (2013)	ENG - POR	Přeložit a ověřit obsah dotazníku CWEQ-II, který vyvinuli Laschinger, Finegan, Shamian a Wilk, upraveného z původního CWEQ pro brazilskou kulturu.	Překlad originální verze do portugalštiny dvěma bilingvními překladateli. Následovalo zhodnocení obou verzí členy výzkumného týmu. Zároveň proběhlo zhodnocení dalšími, nezávislymi překladateli. Po vzájemné komunikaci, vyřešení problematických položek a úpravě, byla vytvořena jedna verze. Ta se zpětně přeložila do angličtiny pomocí odborníky z výzkumného týmu a dvěma anglicky mluvícími profesory ze zdravotnictví. Poté byla porovnána originální anglická verze se zpětně přeloženou. Na tomto základě byla vytvořena finální verze a byl proveden test dotazníku mezi členy výzkumného týmu.	Výsledky faktoriální analýzy jsou považovány za dostatečně uspokojivé. Dotazník lze používat v Brazílii.
Hu, MY (2020)	ENG - CHI	Přeložit, upravit a ověřit dotazník EBP2Q pro použití u zdravotních sester v Číně.	Překlad zajistili dva bilingvní studenti z oboru. Po konzultaci s třetím, nezávislým překladatelem byla vytvořena syntéza těchto dvou verzí do jedné. Tato verze byla zpětně přeložena do angličtiny dvěma nezávislymi bilingvními překladateli, jenž neměli žádné znalosti o původní verzi. Tyto dvě verze byly porovnány mezi sebou dvěma dalšími nezávislymi bilingvními odborníky. Výzkumný tým následně ověřil a vyřešil nesrovnalosti mezi prvotními a zpětnými překlady a došlo k vytvoření předfinální verze. Šest expertů ji poté zhodnotili, poupravili a mezi kulturně adaptovali tak, aby jej bylo možno použít mezi čínskou populací.	Přestože je z hlediska konceptualizace konzistentní, faktorová struktura EBP2Q-C se lišila od anglické verze, což si vyžádalo další ověření nástroje. Finální revidovaný pečlivě vyvinutý 45položkový EBP2Q-C má osmifaktorovou strukturu a prokázal přijatelnou strukturální, konvergentní a kriteriální validitu, spolehlivost testu a opakovaného testu a vnitřní konzistenci.

Smits, M (2017)	ENG - DUT	Prozkoumat základní faktory a psychometrické vlastnosti holandského překladu SAQ-AV v družstvech praktických lékařů.	Překlad byl proveden profesionálním překladatelem do němčiny. Poté jej několika členný tým upravil do nizozemštiny. Tato lehce poupravená verze byla poté přeložena zpět do angličtiny rodilým mluvčím, který neměl žádné znalosti o původní verzi. V závislosti na zpětném překladu provedl výzkumný tým řadu změn, aby se předešlo nepochopení od testovaných osob. Tato předfinální verze byla testována v terénu. Osoby hodnotily jednotlivé položky v testu. Výzkumný tým poté prodiskutoval připomínky a zaměřil se na problematické položky, které následně poupravil.	Nizozemský překlad SAQ-AV se zdá být spolehlivým nástrojem pro měření kultury bezpečí pacientů a vodítkem pro intervence ke zlepšení kvality ve službách primární péče mimo pracovní dobu. Holandská faktorová struktura se lišila od původní SAQ-AV a dalších přeložených verzí
-----------------	-----------	--	---	--

2 PROBLÉM

Díky globalizaci, vývoji technologií a nárůstu imigrace přes jazykové a kulturní hranice, si vládní úřady a výzkumné organizace stále více uvědomují potřebu vícejazyčných hodnoticích nástrojů ve společnosti. Vývoj vícejazyčného hodnoticího nástroje nevyhnutelně vyžaduje překlad z výchozího jazyka do cílového. Reliabilní, validní a významově správné odvozené jazykové verze však nemohou být výsledkem pouhého překladu, který je gramaticky v pořádku (Pan & de la Puente 2005). Kvalitní překlad totiž zahrnuje sociální, kulturní a jazykové prvky každého cílového jazyka, aby byl pro respondenty srozumitelný a byla zajištěna správná data při sběru (Pan 2014).

Překlad daného hodnoticího nástroje se zpravidla skládá ze dvou částí. Překlad do žádaného jazyka a zpětný překlad do výchozího (původního) jazyka. To mají na starosti bilingvní mluvčí nebo profesionální překladatelé (Bong 2021, Ferreira 2020, dos Anjos 2021). Ve velké většině pracuje na prvotním překladu jeden výzkumný tým, který vytvoří dvě a více verzí. Následuje konzilium, kde se verze mezi sebou porovnají, prodiskutují se odlišnosti a po vzájemném konsensu vznikne jedna jazyková verze (Moser 2020, Gazzoti 2011). Takto přeložený dotazník putuje do druhého výzkumného týmu, který naprosto stejným postupem provede zpětný překlad do původního jazyka. Členové výzkumného týmu však často nikdy předtím původní verzi nikdy předtím neviděli. To proto, aby se co možná nejvíce zamezilo riziku zkreslení a subjektivity při překladu (Murata 2019, Smits 2017). Následuje opět porovnání zpětných verzí v závislosti na množství překladů a jejich syntézou vznikne jedna verze (Vasli 2018). Běžná velikost obou překladatelských týmů je mezi dvěma až pěti členy (Moser 2020, Gazzotti 2011). Pokud se však jedná o hodnoticí nástroj, jenž zkoumá například zdraví nebo je nějakým způsobem použit v lékařském prostředí, tvoří výzkumný tým i odborníci z oboru. To proto, aby došlo ke správnému překladu odborných pojmů. Tomotaki (2018) do překladu zapojil i 9 zdravotních sester, které pracovaly v různých oblastech zdravotnictví, měly dlouholeté zkušenosti jako zdravotní sestry a měly akademické vzdělání. Cílem toho bylo, aby se zamezilo vzniku špatného porozumění položek v dotazníku, a tak i možné špatné odpovědi.

Zpětně přeložená verze se následně porovná s původní verzí, aby se potvrdila jazyková ekvivalence. Arimura (2012) provedl testování v terénu. Postupoval tak, že každou

odpověď od testované osoby přezkoumal. Pokud byla odpověď nevyhovující, byla položka v dotazníku vyhodnocena jako nejednoznačná a nesrozumitelná. Testování v terénu je výborný způsob, jak zjistit, zda testované osoby plně rozumí jednotlivým položkám v dotazníku, tedy jaká je jejich zjevná validita. Do jejího posouzení se většinou nezapojuje větší množství testovaných osob. Odpovědi se prodiskutují mezi členy výzkumného týmu a na jejich základě se případně upraví položky v dotazníku. Zhao (2018) při této studii postupoval velmi zajímavě. Pro vyhodnocení problematických položek použil Likertovu škálu, díky níž členové výzkumného klasifikovali dotazník. Ta se skládala ze tří položek: 1. praktická relevance, 2. jazyková srozumitelnost, 3 teoretická koherence otázky. Odpovědi se následně prodiskutovaly s cílem nalézt nesrovnalosti a zlepšit kvalitu překladu.

Mezikulturní adaptace je velmi důležitým aspektem při překládání nejen hodnoticích nástrojů. Provádí se zpravidla během před finální verze a to tak, že se diskutuje s jazykovými experty, odborníky v oboru a členy výzkumného týmu nad jednotlivými položkami v dotazníku (Quinaud 2021, Orlandi 2014). Nebo se provede prvotní testování v terénu za účelem zjištění srozumitelnosti otázek, a následně se tato verze poupraví do finální podoby. Tento aspekt není možno vynechat, protože ostatní země mají v různých státech svá nářečí, podobně jako je tomu v České republice (Čechy, Morava, Slezsko). Při použití dotazníku v jiné zemi a jiném jazyce nestačí pouze překlad jednotlivých položek. Položky musí být přizpůsobeny odlišné kultuře, aby byla zachována obsahová platnost nástroje: je nutná mezikulturní adaptace (Kleiss 2016). Jazyk nevyhnutelně odráží hodnoty a sociální aspekty dané kultury. K řešení problémů při překladu musíme dbát nejen na jazyková pravidla, která řídí větnou stavbu nebo slovosled u konkrétního jazyk, ale i kulturní normy, vyjadřování určitých konceptů a sociální praktiky zakódované v jazykových výrazech. Kulturní normy se týkají způsobů, jak lidé dělají určité věci v dané kultuře. Například styl komunikace, nářečí a způsoby projevoování zdvořilosti specifické pro danou kulturu (Pan 2014).

Sociálně psychický dopad pandemie COVID-19 ovlivnil celý svět. Takováto pandemie je neočekávaná přírodní pohroma, které nelze uniknout. Sociálně psychické účinky se liší v závislosti na finančních a technologických rozdílech. Přestože svět již několik takových život ohrožujících pandemií zažil, pandemická opatření hrají důležitou roli v rámci psychické stránky člověka. Nedostatek pravidelných rutinních činností, jako je návštěva školy,

setkávání s přáteli či návštěva knihovny poté může ovlivnit psychiku člověka (Hossain 2020). Také ve vztahu rodič-dítě mají rodiče a děti rozdílné vnímání kvality vztahu. Ve srovnání s dětmi mají rodiče tendenci věřit, že jejich rodičovské praktiky jsou méně negativní a vykazují větší spokojenost dětí. Někteří rodiče se mohou domnívat, že mají více času doprovázet své děti, sledovat jejich studium a volný čas, zatímco děti se mohou domnívat, že jsou více kontrolovány rodiči a během pandemie zažívají více konfliktů s rodiči (Jiang 2020). Obecná kvalita života jde ruku v ruce s fyzickým a duševním zdravím. Sebehodnocení zdravotního stavu může velmi účinně odhadnout možné psychické problémy či predikovat sebevraždu. (Shirazi 2016)

V České republice dosud nebyl vytvořen standardizovaný dotazník, který by sledoval kvalitu života předškolních dětí. Kvůli pandemii COVID-19 však existuje možnost, že se kvalita života u takto starých dětí mohla změnit. Je proto nezbytné takový dotazník v českém jazyce vytvořit.

3 CÍL PRÁCE, ÚKOLY

3.1 CÍL PRÁCE

Vytvořit české jazykové verze dotazníků KINDL children a KINDL parents.

3.2 ÚKOLY PRÁCE

1. Zpracovat systematický přehled literatury.
2. Popsat postup překladu dotazníků.
3. Zpracovat pilotní evaluaci.
4. Vypracovat české verze dotazníků.

4 METODIKA

4.1 DESIGN

Na českých verzích pracoval čtyřčlenný výzkumný tým. Všichni pracovníci měli vysokoškolské vzdělání a dostatečnou znalost anglického jazyka.

Překlad prováděli tři členové výzkumného týmu nezávisle na sobě. Byly vytvořeny tři verze dotazníku KINDL children a následovala schůze, na které byly všechny přeložené verze porovnány a prodiskutovány. Veškeré nesrovnalosti, pochyby či rozdíly se řádně prodiskutovaly a po vzájemné dohodě vznikla jedna, syntetizovaná, verze českého překladu, která byla zkontrolována čtvrtým, jazykově nejzdatnějším, členem výzkumného týmu, který neměl žádné předešlé informace o samotném dotazníku. Tato česká verze se poté odeslala autorům zpět ke kontrole. Naprosto stejným způsobem se postupovalo i při tvorbě druhého překladu dotazníku KINDL parents.

Po obdržení zpětné vazby od autorů následoval zpětný překlad z českého do anglického jazyka. Byly provedeny 4 nezávislé překlady, následovala schůzka a byla vytvořena jedna, syntetizovaná, anglická verze. Ta se opět odeslala autorům zpět ke kontrole. Od autorů byl obdržěn formulář v aplikaci Excel[®] (Microsoft Corp., Redmond, WA, USA), do kterého byly doplněny všechny předešlé překlady, zpětná vazba od autorů a provedené změny v jednotlivých položkách (viz příloha č. 1, 2, 3).

Poté byla provedena prvotní evaluace. Bylo otestováno celkem pět dětí a jejich rodičů. Examinátoři se soustředili na to, jestli jsou jednotlivé položky v dotazníku pro testované osoby srozumitelné a jasné.

Obdrželi jsme od autorů dvě tabulky, které zachycovaly jednotlivé položky v dotazníku společně s jednotlivými kroky a komentáři či případnými výtkami. V tabulce je barevná pěti složková stupnice, která hodnotí kvalitu námi přeložené anglické verze dotazníku.

Obrázek 1: Stupnice od autorů Kindl pro hodnocení našich překladů.

1. no changing in words – žádné změny v překladu
2. slight changes in wording but not in meaning – malé změny při překladu, které však nemají vliv na význam konkrétní položky
3. some changes in wordnig that might affect meaning – některé změny v překladu, které mohou mít vliv na význam na konkrétní položky
4. bigger changes in wording that need to be checked – výrazná změna v překladu, která musí být zkontrolována a prodiskutována
5. total change in wording – úplná změna v překladu, která má vliv na význam konkrétní položky

Autory zkontrolovaný a ohodnocený formulář obsahoval pouze zelené a světle zelené komentáře, nikde se neobjevovala oranžová či červená barva. To znamená, že námi přeložený dotazník zpět do anglického jazyka by neměl mít natolik velké změny, aby byl změněn význam otázek. To může být důsledkem toho, že nikdo z autorů není rodilý český mluvčí. Český jazyk je velmi pestrý a bohatý, co se týče slovní zásoby. Tam, kde autoři mohou mít pochyby o významu, rodilý Čech nemusí mít problémy s pochopením otázky.

Pilotního testování se zúčastnilo celkem osm respondentů. Čtyři děti a vždy jeden z rodičů dítěte. Examinátoři pozorně sledovali jak děti, tak jejich rodiče při vyplňování dotazníků. Respondentům bylo předem zdůrazněno, aby veškeré nejasnosti či problémy s pochopením otázky okamžitě sdělili examinatorům.

Jeden z největších a nejčastěji se objevujících problémů byl, když dítě mělo střídavou péči. Pokud se konkrétně zaměříme na otázku: „Během minulého týdne se mé dítě cítilo doma dobře.“ Jak definovat domov? Dítě se může cítit zmatené, když je každý týden u jiného rodiče, a pokud někoho z nich má radši, může být jeho odpověď zkreslená. Nebo: „Během minulého týdne jsme se doma pohádali.“ Na tuto otázku nemusí rodič znát

odpověď, jestliže bylo dítě zrovna minulý týden u druhého rodiče. Podobný problém se vyskytuje i u dalších otázek, kde rodič nemá možnost realitu nějakým způsobem zjistit. Například otázka: „Během minulého týdne mělo mé dítě problémy s učitelkami, asistentkami a jinými zaměstnanci mateřské školy.“ Je to skutečnost, kterou rodič nemůže při vyplňování vědět, pokud s ní nebyl obeznámen dopředu. Dalším problematickým místem je vyjádření pocitů. Dítě ve většině případů nechápe, že neexistuje rozdíl mezi „Měl/a jsem chuť na zmrzlinu.“ a „Dal/a bych si zmrzlinu.“

Data pro výpočet obsahové validity (CVR) pro KINDL parents i KINDL children byla získána přesně od šesti expertů. Každý dotazovaný dostal tabulku, do které zapisoval (Ne, Částečně, Ano), zda se konkrétní otázka týká tématu.

Data pro výpočet reliability byla použita z již finální verze obou dotazníků. Jednalo se o přesně o třicet dětí a třicet rodičů z Tachovska a okolí. Sběr dat probíhal od začátku února 2023 přibližně do druhé poloviny května 2023.

V obou případech dotazování neměli žádné informace předem a jednalo se pouze o jejich první styk s hodnotícím nástrojem. Zároveň každý odpovídal pouze jednou, aby se zamezilo ovlivňování odpovědí.

4.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Experti pro posouzení obsahové validity byli tři muži a tři ženy, jejichž zaměstnání bylo čistě pedagogické nebo byli studenti PFE ZČU v Plzni. Pro výpočet obsahové validity (CVI) je šest expertů naprosto dostačující.

Data pro výpočet reliability byla od třiceti dětí a třiceti rodičů. Věk dětí se pohyboval v rozmezí od čtyř do šesti let. Bylo klíčové, aby hodnotící nástroj od dítěte byl spojen s tím od rodiče. Špatné přiřazení rodiče k dítěti by mohlo mít za následek ovlivnění výsledků při počítání reliability.

4.3 NÁSTROJE PRO SBĚR DAT

KINDL® je obecný nástroj pro posouzení kvality života u dětí a adolescentů, starších tří a více let. KINDL® children obsahuje 24 položek a je určen pro děti. KINDL® parents obsahuje 46 položek a je určen pro rodiče konkrétního dítěte.

Jedná se o spolehlivý a validní hodnoticí nástroj, jenž se využívá celosvětově v různých jazycích. Je to jeden z nepoužívanějších nástrojů pro hodnocení kvality života dětí a adolescentů na světě (Alamolhoda, M 2021).

Sběr dat pro výpočet obsahové validity byl realizován pomocí modifikovaného dotazníku. Hlavní položky byly použity z hodnoticího nástroje, jen byly přeformulovány výzkumné otázky, aby na ně šlo jednoduše odpovědět (Ne, Částečně, Ano). Tato metoda byla použita pro získání dat KINDL parents i KINDL children. Viz příloha obrázek č. 5.

4.4 NÁSTROJE PRO ANALÝZU DAT

Veškerá data byla zapisována do tabulkového softwaru Excel® (Microsoft Corp., Redmond, WA, USA). Zde také byly prováděny dílčí výpočty a samotný výpočet obsahové validity CVI.

Rasch model pro výpočet reliability byl realizován za pomoci softwaru Winsteps®. Tento model ukazuje interakci mezi testovanou osobou a položkou v testu současně (Arikunto, 2023). Viz příloha obrázek č. 6 a 7.

Výpočet obsahové validity jednotlivých položek Content Validity Ratio (CVR) byl proveden pomocí jednoduchého vzorce $CVR = \frac{(ne - \frac{N}{2})}{(\frac{N}{2})}$.

ne: Počet expertů s pozitivní odezvou na otázku.

N: Celkový počet expertů.

K výpočtu obsahové validity celého hodnoticího nástroje byl použit Content Validity Index (CVI). Jednalo se o pouze aritmetický průměr CVR. $CVI = (CVR_1 + CVR_2 + CVR_3 \dots) / N$

N: celkový počet CVR položek (Nikolopoulou 2023).

Expertí odpovídali na třístupňové škále (Ne, Částečně, Ano), přičemž za pozitivní odpověď se považovalo pouze „Ano“. Tato odpověď poté dostala číselnou hodnotu 1, a dále se s ní pracovalo ve vzorci. Viz tabulka číslo 3 a 4.

Položky v obou hodnoticích nástrojích byly seřazeny podle věcného významu, abychom mohli nalézt souvislost mezi nimi. Konkrétně byl použit Pearsonův koeficient

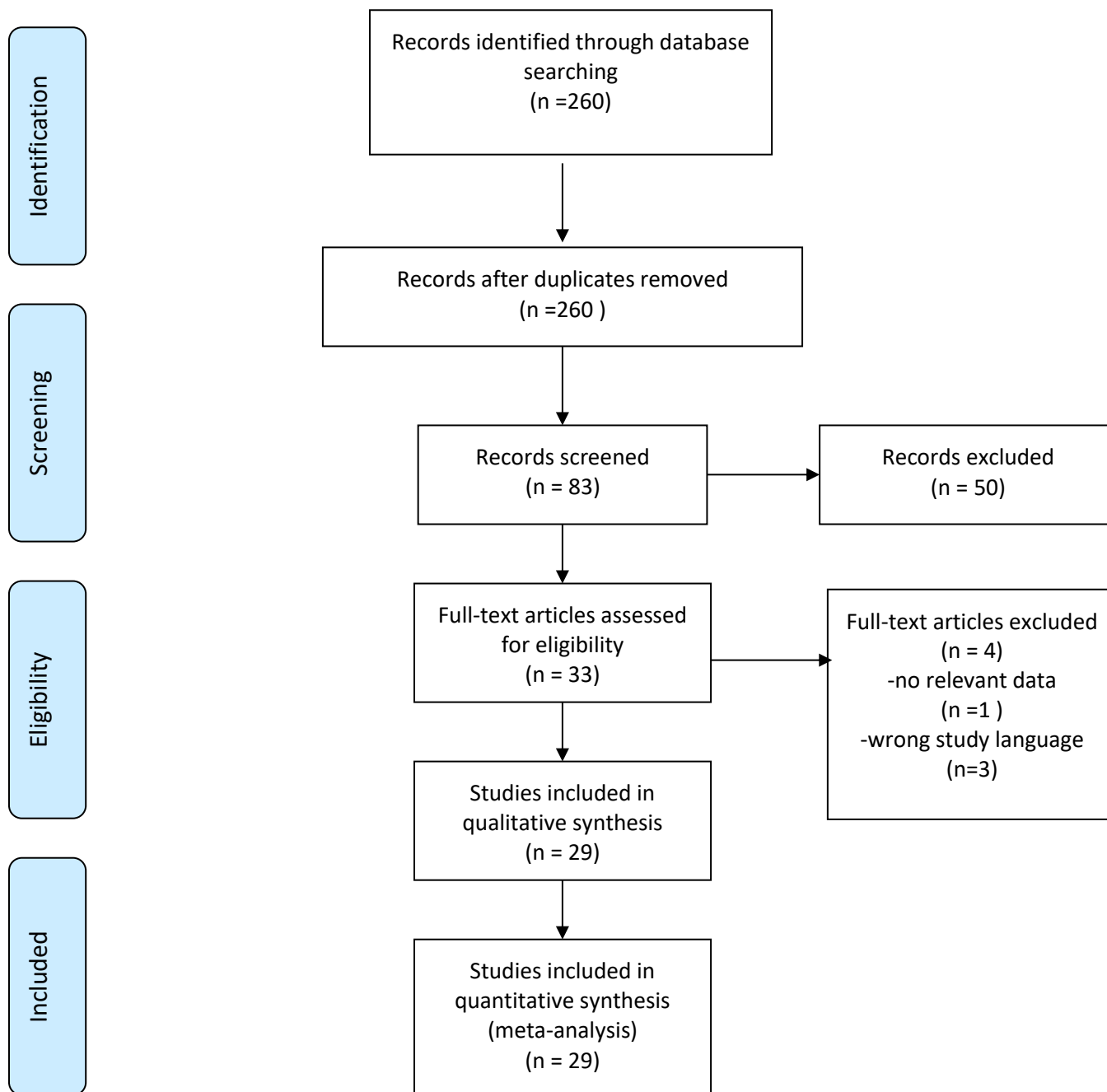
součinné korelace. Bylo zapotřebí upravit pěti stupňovou stupnici u Kindl parents na tři stupňovou, a poté byla spočítána jednotlivá závislost odpovědí dětí a jejich rodičů. Aritmetickým průměrem jednotlivých koeficientů z Tabulky č. 7 byl poté vypočten celkový Pearsonův korelační koeficient pro oba hodnotící nástroje.

Statistická a věcná významnost vycházela z Pearsonova koeficientu součinné korelace. Statistická významnost vyšetřovala, zda-li je závislost mezi odpověďmi dětí a rodičů statisticky významná. Byly zvoleny hladiny významnosti $\alpha = 0.05$ (5 %) a 0.01 (1 %).

Věcná významnost určuje procentuální důležitost či užitečnost výsledku výzkumu (Soukup 2013). Byla počítána pomocí koeficientu determinace, který opět vychází z výsledné hodnoty Pearsonova korelačního koeficientu a jedná se o druhou mocninu r . Konkrétně $r^2 * 100$.

5 VÝSLEDKY

Obrázek 2: Vývojový diagram ilustrující jednotlivé fáze výběru studií.

From: Moher D, Liberati A, Tetzlaff J, Altman DG, The PRISMA Group (2009). Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement. PLoS Med 6(7): e1000097. doi:10.1371/journal.pmed1000097

For more information, visit: www.prisma-statement.org.

5.1 OBSAHOVÁ VALIDITA HODNOTICÍHO NÁSTROJE KINDL

Tabulka 3: Posouzení obsahové validity KINDL children.

Položka	Expert 1	Expert 2	Expert 3	Expert 4	Expert 5	Expert 6	Shoda	CVR
1	0	1	1	1	1	1	5	0.67
2	1	1	1	1	1	1	6	1.00
3	1	1	1	1	1	1	6	1.00
4	0	1	1	1	1	0	4	0.33
5	0	1	1	1	1	1	5	0.67
6	0	1	1	1	1	1	5	0.67
7	0	1	1	1	1	1	5	0.67
8	1	1	1	1	1	1	6	1.00
9	1	1	1	1	1	0	5	0.67
10	1	1	1	1	1	1	6	1.00
11	1	1	1	1	1	1	6	1.00
12	1	1	1	1	1	1	6	1.00
							CVI	0.81

Tabulka 4: Posouzení obsahové validity KINDL parents.

Položka	Expert 1	Expert 2	Expert 3	Expert 4	Expert 5	Expert 6	Shoda	CVR
1	1	1	1	0	1	1	5	0.67
2	1	1	1	1	1	1	6	1.00
3	1	0	1	1	1	1	5	0.67
4	1	0	1	1	1	1	5	0.67
5	1	1	1	1	1	1	6	1.00
6	1	1	1	1	1	1	6	1.00
7	1	1	1	1	1	1	6	1.00
8	1	1	1	1	1	1	6	1.00
9	1	1	1	1	1	1	6	1.00
10	1	1	1	1	1	0	5	0.67
11	1	1	1	1	1	1	6	1.00
12	1	1	0	0	0	0	2	-0.33
13	1	1	1	1	1	1	6	1.00
14	1	1	1	1	1	1	6	1.00
15	1	1	1	1	1	1	6	1.00
16	1	1	1	1	1	1	6	1.00
17	1	1	1	1	1	0	5	0.67
18	1	1	1	1	1	1	6	1.00
19	1	1	1	1	1	1	6	1.00
20	0	1	1	1	0	1	4	0.33
21	1	1	0	1	0	1	4	0.33
22	1	1	1	1	1	1	6	1.00
23	1	1	1	1	1	1	6	1.00
24	1	1	1	1	1	1	6	1.00
25	1	1	1	1	1	1	6	1.00
26	1	1	1	1	1	1	6	1.00
27	1	1	1	1	1	1	6	1.00
28	1	1	1	1	1	1	6	1.00
29	1	1	1	1	1	1	6	1.00
30	1	1	0	1	1	1	5	0.67
31	1	1	1	1	1	1	6	1.00
32	1	1	1	1	1	1	6	1.00
33	1	1	1	1	1	1	6	1.00
34	1	1	1	1	1	1	6	1.00
35	1	0	0	1	1	1	4	0.33
36	1	1	1	0	1	0	4	0.33
37	1	1	1	1	1	1	6	1.00
38	1	0	1	1	1	0	4	0.33
39	1	1	1	1	1	1	6	1.00
40	1	1	0	1	1	1	5	0.67
41	1	1	1	1	1	1	6	1.00
42	1	1	0	1	1	1	5	0.67
43	0	1	1	1	1	1	5	0.67

44	1	1	1	1	1	1	6	1.00
45	1	1	1	1	1	1	6	1.00
46	1	1	0	1	1	1	5	0.67
47	1	1	1	1	1	1	6	1.00
							CVI	0.83

Polit, F. (2007) hovoří o kritické hodnotě pro CVR = 0.80 a CVI = 0.78.

Index obsahové validity CVR v hodnotícím nástroji KINDL children od šesti dotázaných expertů byl vypočten na hodnotu 0.81. Přesně polovina položek dosahuje hodnoty CVI > 0.78.

Index obsahové validity CVR v hodnotícím nástroji KINDL parents od šesti dotázaných expertů byl vypočten na hodnotu 0.83. Více, jak polovina položek dosahuje hodnoty CVI > 0.78.

Kritické hodnoty CVR 0.80 jsme dosáhli v obou případech, přestože CVI u některých položek nedosahovalo této kritické hodnoty.

Musíme vzít v úvahu, že dotazovaní hodnotili položky čistě svým subjektivním názorem, a tak jejich odpovědi nemusejí být úplně přesné. Zároveň tyto hodnoty CVR mohou být ovlivněny počtem dotazovaných expertů, kde při vyšším počtu mohou hodnoty vycházet naprosto jinak. V neposlední řadě může být příčinou nízkého CVI špatná formulace otázek pro zjištění obsahové validity, jenž byly předloženy expertům.

Považujeme však oba hodnotící nástroje tj. KINDL children i KINDL parents za obsahově validní a lze pokračovat v další etapě výzkumu.

5.2 RELIABILITA HODNOTICÍHO NÁSTROJE KINDL

Tabulka 5: Výpočet reliability pro KINDL children.

Položky	Spočítáno	Real RMSE	ADJ. SD	Item RELIABILITY
12	8	0.60	0.98	0.73
Real RMSE - dolní hranice, nejhorší možný případ;	ADJ. SD - jedná se o odhad směrodatné odchylky bez chyb měření			

Tabulka 6: Výpočet reliability pro KINDL parents.

Položky	Spočítáno	Real RMSE	ADJ. SD	Item RELIABILITY
46	44	0.41	0.97	0.85
Real RMSE - dolní hranice, nejhorší možný případ;	ADJ. SD - jedná se o odhad směrodatné odchylky bez chyb měření			

Software Winsteps automaticky vyloučí irelevantní položky při výpočtu. To je důvod, proč použité množství položek při počítání je nižší než vstupní hodnota zadaných položek.

Danner, D. (2016) hovoří o kritických hodnotách pro posouzení reliability takto: ≥ 0.7 je považováno za dostačující, ≥ 0.80 je považováno za dobré.

Výpočet reliability pro hodnoticí nástroj KINDL children dosáhl hodnoty 0.73, což považujeme za dostačující.

Výpočet reliability pro hodnoticí nástroj KINDL parents dosáhl hodnoty 0.85, což svědčí o dobré spolehlivosti tohoto hodnoticího nástroje.

5.3 PEARSONŮV KORELAČNÍ KOEFICIENT

Tabulka 7: Míra shody mezi odpověďmi dětí a rodičů vyjádřená Pearsonovým korelačním koeficientem.

	T01	T02	T03	T04	T05	T06	T07	T08	T09	T010
r	0.25	0.06	0.15	0.08	0.27	0.08	0.08	0	0.03	0.51

Pearsonův korelační koeficient je vyjádřen jako r a platí, že nabývá intervalu $\langle -1;1 \rangle$. Přičemž čím více se vypočtená hodnota blíží krajním, tím je závislost těsnější. Čím více se naopak blíží nule, tím méně jsou na sobě srovnávané proměnné závislé.

Vypočtené hodnoty pro deset dětí a deset rodičů ukazují, že dítě a rodič se spíše neshodují. Výjimkou je rodič a dítě TO10, kde korelační koeficient dosáhl 0.51, což je nejvyšší hodnota ze všech testovaných osob a vykazuje největší míru shody v porovnání s ostatními.

Korelační koeficient byl vypočítán z totožných položek KINDL parents a KINDL children. Důležité však bylo, že v hodnotícím nástroji KINDL parents se objevuje pěti stupňová škála, avšak v hodnotícím nástroji KINDL children je pouze tří stupňová. Bylo proto nezbytné upravit škálu KINDL parents na tří stupňovou, aby bylo možné korelační koeficient vypočítat.

Tabulka 8: Číselně vyjádřená tří stupňová škála KINDL children.

nikdy	někdy	velmi často
0	1	2

Tabulka 9: Číselně vyjádřená pěti stupňová škála převedena do pěti stupňové KINDL parents.

Nikdy	zřídka	někdy	často	celou dobu
0	0	1	2	2

5.4 STATISTICKÁ VÝZNAMNOST ZÁVISLOSTI

Tabulka 10: Průměrný Pearsonův korelační koeficient mezi dětmi a rodiči.

Pearsonův korelační koeficient	r
R	0.15

Celkový Pearsonův korelační koeficient byl spočítán aritmetickým průměrem výsledků z Tabulky 7. Statistická významnost pro 10 respondentů byla vyčíslena na hodnotu $r = 0.15$. Procházka (1993) hovoří o kritické hodnotě r pro 95% = 0.632 a pro 99% = 0.872. Nami vypočtená hodnota je mnohem nižší, tím pádem se nejedná o statisticky významný výsledek.

5.5 VĚCNÁ VÝZNAMNOST ZÁVISLOSTI

Tabulka 11: Koeficient determinace

Koeficient determinace	r^2
r^2	0.0225

Koeficient determinace je druhá mocnina Pearsonova korelačního koeficientu. Vyjadřuje procentuální podíl z celkové variance, který vysvětluje vliv faktoru na sledovaný efekt (Sigmund a Sigmundová 2011). Výsledná hodnota je vyčíslena na 0.0225, z čehož vyplývá, že přibližně 2.25 % rozptylu závisle proměnné je vysvětleno změnami nezávisle proměnné a 97.75 % vysvětlit nelze. Dle Sigmunda a Sigmundové (2011) nelze hovořit o významném efektu.

6 DISKUZE

Celý proces překladu, mezi kulturní adaptace a určení psychometrických vlastností obou hodnotících nástrojů byl velmi časově náročný. Přestože samotný překlad byl velmi jednoduchý pro všechny členy výzkumného týmu, následná mezi kulturní adaptace byla složitá. Bylo nezbytné několikrát měnit pracovní verze a upravovat jednotlivé položky, aby byly dětem co možná nejvíce srozumitelné. Český jazyk je velmi bohatý, co se týče slovní zásoby a každá změna musela být zaslána do Německa za autory obou hodnotících nástrojů. Domluva s nimi byla velmi těžká, protože neakceptovali naše změny a spíše se soustředili na počet slov ve větě. Museli jsme jim poté složitě vysvětlovat, že v českém jazyce je to správně nebo se jedná o synonymum. Je nutné říci, že v Německu nebyl nikdo, kdo by uměl česky nebo byl rodilý mluvčí, a tak je přirozené, že naše překlady doslovně překládali. Díky tomu se mylně domnívali, že naše překlady a úpravy nejsou přesné. Po intenzivní obhajobě ze strany výzkumného týmu FPE ZČU však nakonec němečtí autoři ustoupili a uznali, že naše finální verze jsou v pořádku.

Obsahová validita CVR pro jednotlivé položky byla zklamáním. Námi vytvořený dotazník, jenž byl posléze předložen expertům, vycházel přímo z jednotlivých segmentů KINDL parents a KINDL children. V hodnotícím nástroji KINDL children přesně polovina položek dosáhla kritické a dostačující hodnoty $CVI \geq 0.78$. U hodnotícího nástroje KINDL parents více jak polovina, konkrétně třicet položek, dosáhla hodnoty $CVI \geq 0.78$. Tyto hodnoty tedy prokazují, že některé položky v obou hodnotících nástrojích nejsou obsahově validní. Tyto hodnoty považujeme za velmi smutné, protože celkový index obsahové validity CVI u obou těchto nástrojů byl vypočten na hodnotu, která byla ≥ 0.80 , a tak oba hodnotící nástroje považujeme celkově za obsahově validní. Kritické hodnoty byly použity z literatury (Polit, 2007). Nízké hodnoty CVR mohou být způsobeny nízkým číslem dotazovaných expertů, špatnou formulací otázek v dotazníku nebo nesprávným porozuměním ze strany expertů. Chyba mohla vzniknout i na naší straně. Jelikož však otázky byly formulovány podle originálních hodnotících nástrojů KINDL, tato skutečnost spíše není pravděpodobná.

Výpočet reliability byl realizován pomocí Rasch modelu programu Winsteps. Rasch model je jeden z nejjednodušších a nejužitečnějších IRT modelů. Jedná se vlastně o matematický vzorec, který specifikuje vztah mezi dotazovaným člověkem a položkou

v testu nebo nějakém hodnotícím nástroji. Pravděpodobnost vyššího skóre se zvyšuje s tím, čím dotazované osoby mají více stejných rysů či vlastností a snižuje s tím, čím těchto vlastností mají méně (Green 2002). Reliabilita podle Rasch modelu byla uspokojivá (tj. hodnota byla dostatečně vysoká) v obou případech. Rasch model vymezí imaginární a předpokládanou hodnotu a reálná by se měla objevit někde mezi nimi. Hodnota reliability byla pro KINDL children vypočtena na 0.73 a pro KINDL parents na 0.85. Kritické hodnoty pro dostačující je ≥ 0.70 a pro dobré je ≥ 0.80 . Oba hodnotící nástroje překonaly určitým způsobem tyto kritické hodnoty. Konkrétně u KINDL parents můžeme říci, že reliabilita je dobrá, u KINDL children je pak reliabilita dostačující. Celkově můžeme říci, že oba tyto nástroje jsou reliabilní.

Pomocí Pearsonova korelačního koeficientu jsme zjišťovali závislost mezi odpověďmi dítěte a rodiče. Ve velké většině se výsledky pohybovaly kolem hodnoty 0. Výjimkou byl rodič a dítě TO10, kde námi vypočtená hodnota r vyšla 0.51. Negativní hodnoty nevyšly vůbec nikde, takže se nejedná o negativní korelaci. Na druhou stranu můžeme říci, že neexistuje vztah mezi odpověďmi dětí a rodičů právě proto, že hodnoty r se pohybují kolem hodnoty 0 (Turney 2022). Pouze u zmiňovaného rodiče a dítěte číslo deset, kde se jedná o nejvyšší hodnotu, lze říci, že se alespoň z nějaké části shodují. Tyto výsledky mohou mít dvě příčiny. Zaprvé: percepce rodičů vůči svým dětem je naprosto mylná. Rodiče se mohou domnívat, že se dítě cítí skvěle, ale opak může být pravdou. Ku příkladu si rodiče mohou myslet, že se dítě hodně bavilo a smálo s kamarády, ale v realitě u té konkrétní situace nebyli. Zadruhé: děti v takto nízkém věku nemusejí přesně a správně pochopit otázku a mohou odpovídat špatně. Konkrétní příklad je otázka: „Během minulého týdne jsem na sebe byl/a hrdý/á.“ Už jsem samotné slovo „hrdý“ mohou děti špatně pochopit nebo nemusejí znát jeho význam. Druhý problém této věty je, že musíme určovat mužský a ženský u sloves, a tak tato věta vypadá obtížně už na první pohled.

V návaznosti na Pearsonův korelační koeficient byla ještě zjišťována statistická a věcná významnost těchto hodnot. Statistická významnost byla určována podle hladiny $\alpha = 0.05$ (5 %) a 0.01 (1 %). Kritické hodnoty byly vyčteny ze statistických tabulek. Vypočtená hodnota $r = 0.15$. Po srovnání s kritickými hodnotami (viz kapitola číslo 8.5) tedy nelze hovořit o statisticky významném výsledku generalizovaným na populaci. Pearsonův korelační koeficient pro jednotlivé děti a jejich rodiče byl velmi nízký, takže i výsledný

průměr všech deseti testovaných osob byl nízký a hodnota r nedosáhla ani kritické hodnoty pro $\alpha = 0.05$. Věcná významnost byla určována koeficientem determinace $r^2 = 0.0225$, což po procentuálním vyčíslení je přibližně 2.25 %. To ukazuje, že 2.25 % rozptylu souboru dětí je dána rozptylem souboru rodičů. Sigmund a Sigmundová (2011) hovoří o kritické hodnotě $r^2 \geq 0.1$, které jsme však nedosáhli. Nejedná se tedy o významný efekt koeficientu determinace. Příčiny obou těchto nízkých hodnot mohou být naprosto totožné jako v předchozím odstavci. Mohlo být použito malé množství testovaných osob, rodiče mohly mít zkreslené představy o psychickém zdraví jejich dětí nebo děti nemusely dokonale rozumět testovým otázkám.

7 ZÁVĚR

Proces mezikulturní adaptace byl poměrně náročný. Proces překladu českého jazyka, zpětného překladu do anglického a finální úprava byla velmi složitá, ať už z pohledu spolupráce s výzkumným týmem v Německu nebo brain stormingem se ZČU výzkumným týmem. Oba hodnotící nástroje prokazují dobrou až dostačující reliabilitu a jsou obsahově validní. Konkrétně Kindl parents CVI = 0.83 a Kindl children CVI = 0.81. Reliabilita Kindl parents Item RELIABILITY = 0.85 a Kindl children Item RELIABILITY = 0.73. Závislost odpovědí mezi rodiči a dětmi podle Pearsonova korelačního koeficientu byla nízká, $r = 0.15$. Tuto hodnotu mohlo ovlivnit mnoho faktorů, které jsou detailněji popsány v kapitole Diskuze. Námi spočítaná statistická významnost nedosáhla kritických hodnot, takže nelze hovořit o statisticky významném výsledku. Co se týče věcné významnosti, hovoříme zde přibližně o 2.25 %. Statistická i věcná významnost vychází z Pearsonova korelačního koeficientu, a tak není divu, že obě tyto hodnoty byly též nízké.

Psychometrické vlastnosti obou hodnotících nástrojů – Kindl parents i Kindl children považujeme za dostačující, a tak mohou být oba nástroje použity v České republice napříč školkami a dětskými skupinami ke zjišťování psychické pohody dětí v předškolním věku.

8 RESUMÉ

Introduction: General quality of life goes hand in hand with physical and mental health. Self-assessment of health status can very effectively predict possible psychological problems or predict suicide.

Aim of the study: To develop Czech language versions of the KINDL children and KINDL parents questionnaires.

Methods: Translation of the two questionnaires from English into Czech and conducting an initial evaluation. The quantitative method of questionnaire survey was used to collect data for subsequent statistical analysis to calculate the psychometric properties of the two assessment instruments.

Results: Kindl parents CVI = 0.83, Kindl children CVI = 0.81. Kindl parents Item Reliability = 0.85 and Kindl children Item Reliability = 0.73. Pearson correlation coefficient $r = 0.15$. Significance = 2.25%.

Conclusion: The psychometric properties of both assessment instruments - Kindl parents and Kindl children - are sufficient and thus both instruments can be used in the Czech Republic across kindergartens and preschools to determine the psychological well-being of preschool children.

SEZNAM LITERATURY

ALAMOLHODA. Marzieh. et al. Assessing whether child and parent reports of the KINDL questionnaire measure the same constructs of quality of life in children with attention-deficit hyperactivity disorder. *Health and Quality of Life Outcomes*. 2021. 19.1: 1-8.

ALGHADEER. S.. A. ALGARAWI. F. ABU-RKYBAH. M. M. ALSHEBLY. et al. The translation and validation of the Arabic Version of the Polycystic Ovary Syndrome Health-Related Quality of Life Questionnaire (AR-PCOSQ). *Bmc Womens Health*. Oct 2020. 20(1).

ANASTASIOU. F.. N. ANTONAKIS. G. CHAIRETI. P. N. THEODORAKIS. et al. Identifying dyspepsia in the Greek population: translation and validation of a questionnaire. *Bmc Public Health*. Mar 2006. 6.

ARIKUNTO. Suharsimi. et al. Development and validation of teacher competency perception scale in Indonesia: The Rasch analysis. *Journal of Professional Teacher Education*. 2023. 1.1: 11-21.

ARIMURA. T.. M. HOSOI. Y. TSUKIYAMA. T. YOSHIDA. et al. Pain Questionnaire Development Focusing on Cross-Cultural Equivalence to the Original Questionnaire: The Japanese Version of the Short-Form McGill Pain Questionnaire. *Pain Medicine*. Apr 2012. 13(4). 541-551.

BALDWIN. C. M.. M. CHOI. D. B. MCCLAIN. A. CELAYA. et al. Spanish Translation and Cross-Language Validation of a Sleep Habits Questionnaire for Use in Clinical and Research Settings. *Journal of Clinical Sleep Medicine*. 2012. 8(2). 137-146.

BECKER. A. E.. J. J. THOMAS. A. BAINIVUALIKU. L. RICHARDS. et al. Validity and Reliability of a Fijian Translation and Adaptation of the Eating Disorder Examination Questionnaire. *International Journal of Eating Disorders*. Mar 2010. 43(2). 171-178.

BERNARDINO. E.. A. M. DYNIEWICZ. K. L. B. CARVALHO. L. C. KALINOWSKI. et al. Transcultural adaptation and validation of the Conditions of Work Effectiveness - Questionnaire-II instrument. *Revista Latino-Americana De Enfermagem*. Sep-Oct 2013a. 21(5). 1112-1118.

BERNARDINO. E.. A. M. DYNIEWICZ. K. L. B. CARVALHO. L. C. KALINOWSKI. et al. Transcultural adaptation and validation of the Conditions of Work Effectiveness - Questionnaire-II instrument. *Revista Latino-Americana De Enfermagem*. Sep-Oct 2013b. 21(5). 1112-1118.

BONG. W. K.. L. M. GAUSTADNES. A. BERGLAND. W. Q. CHEN. et al. Community-living older people's interpretation of the Norwegian version of older people's quality of life (OPQOL) questionnaire. *Health & Social Care in the Community*. Nov 2021. 29(6). 1695-1705.

DEVRIENDT. E.. K. VAN DEN HEEDE. J. COUSSEMENT. E. DEJAEGER. et al. Content validity and internal consistency of the Dutch translation of the Safety Attitudes Questionnaire: An observational study. *International Journal of Nursing Studies*. Mar 2012. 49(3). 327-337.

DOS ANJOS. L. M.. F. T. M. DA SILVA AND L. PERNAMBUCO Translation and cross-cultural adaptation of Swallow Outcomes After Laryngectomy Questionnaire (SOAL) to Brazilian Portuguese. *Codas*. 2021. 33(4).

EL FAKIR. S.. H. BAYBAY. K. BENDAHHOU. M. OBTEL. et al. Validation of the Skindex-16 questionnaire in patients with skin diseases in Morocco. *Journal of Dermatological Treatment*. Apr 2014. 25(2). 106-109.

FERREIRA. M. D.. R. D. MEZZAVILLA. G. V. D. VIANNA. L. Q. PAOLINO. et al. Cross-Cultural Adaptation of the Brazilian Portuguese Version of the Caregiver's Feeding Styles Questionnaire. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Aug 2020. 17(16).

FREDRIKSEN. H. AND G. MYKLEBUST Norwegian translation. cross-cultural adaptation and validation of the Kerlan-Jobe Orthopaedic Clinic shoulder and elbow questionnaire. *Bmj Open Sport & Exercise Medicine*. Feb 2019. 5(1).

GALLASCH. C. H.. N. M. C. ALEXANDRE AND B. AMICK Cross-cultural adaptation. reliability. and validity of the Work Role Functioning Questionnaire to Brazilian Portuguese. *Journal of Occupational Rehabilitation*. Dec 2007. 17(4). 701-711.

GAZZOTTI. M. R.. M. B. ALITH. S. M. F. MALHEIROS. M. C. VIDOTTO. et al. Functional Assessment of Cancer Therapy-Brain questionnaire: translation and linguistic adaptation to Brazilian Portuguese. Sao Paulo Medical Journal. Jul 2011. 129(4). 230-235.

GREEN, Kathy E., et al. Survey development and validation with the Rasch model. In: *International Conference on Questionnaire Development, Evaluation, and Testing, Charleston, SC*. 2002. p. 14-17.

HOSSAIN. S. F. A.. M. NURUNNABI. S. SUNDARASEN. K. CHINNA. et al. Socio-psychological impact on Bangladeshi students during COVID-19. Journal of Public Health Research. 2020. 9. 38-44.

HU. M. Y.. Y. N. WU. M. P. MCEVOY. Y. F. WANG. et al. Development and validation of the Chinese version of the evidence-based practice profile questionnaire (EBP(2)Q). BMC Medical Education. Aug 2020. 20(1).

HUBKA. Ondřej. Prevalence poruch vývoje hrubé motoriky u dětí mladšího školního věku. Plzeň. 2021. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská Univerzita v Plzni.

ISLAM. N.. T. BARON BASAK. M. A. H. OUDEVOSHAAR. N. FERDOUS. et al. Cross-cultural adaptation and validation of a Bengali Health Assessment Questionnaire for use in rheumatoid arthritis patients. International Journal of Rheumatic Diseases. Aug 2013. 16(4). 413-417.

JIANG. Y. Q.. Y. X. TAN. D. Z. WU. J. X. YIN. et al. The Double-Edged Impact of the COVID-19 Pandemic on Chinese Family Relationships. Journal of Family Issues.

KIM. D.. S. C. PARK. H. YANG AND D. H. OH Reliability and Validity of the Korean Version of the Childhood Trauma Questionnaire-Short Form for Psychiatric Outpatients. Psychiatry Investigation. Dec 2011. 8(4). 305-311.

KLEISS. I. J.. C. H. G. BEURSKENS. P. F. M. STALMEIER. K. INGELS. et al. Synkinesis assessment in facial palsy: validation of the Dutch Synkinesis Assessment Questionnaire. Acta Neurologica Belgica. Jun 2016. 116(2). 171-178.

MENDES. G. F.. C. E. G. REIS. E. Y. NAKANO. T. H. M. DA COSTA. et al. Translation and Validation of the Caffeine Expectancy Questionnaire in Brazil (CaffEQ-BR). *Nutrients*. Aug 2020a. 12(8).

MENDES. G. F.. C. E. G. REIS. E. Y. NAKANO. T. H. M. DA COSTA. et al. Translation and Validation of the Caffeine Expectancy Questionnaire in Brazil (CaffEQ-BR). *Nutrients*. Aug 2020b. 12(8).

MOHER. D.. A. LIBERATI. J. TETZLAFF. D. G. ALTMAN. et al. Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *International Journal of Surgery*. 2010. 8(5). 336-341.

MOSER. C. M.. L. TERRA. A. D. BEHENCK. M. G. BRUNSTEIN. et al. Cross-cultural adaptation and translation into Brazilian Portuguese of the instruments Sick Control One Stone Fat Food Questionnaire (SCOFF). Eating Disorder Examination Questionnaire (EDE-Q) and Clinical Impairment Assessment Questionnaire (CIA). *Trends in Psychiatry and Psychotherapy*. Jul-Sep 2020. 42(3). 267-271.

MURATA. H.. Y. OONO. M. SANUI. K. SAITO. et al. The Japanese version of the Richards-Campbell Sleep Questionnaire: Reliability and validity assessment. *Nursing Open*. Jul 2019. 6(3). 808-814.

NIKOLOPOULOU. Kassiani. *What Is Content Validity? | Definition & Examples*. Online. Scribbr. 2023. Dostupné z: <https://www.scribbr.com/methodology/content-validity/>. [cit. 2024-01-26].

ORLANDI. A. C.. F. P. CARDOSO. L. M. SANTOS. V. D. CRUZ. et al. Translation and cross-cultural adaptation of the Scleroderma Health Assessment Questionnaire to Brazilian Portuguese. *Sao Paulo Medical Journal*. 2014. 132(3). 163-169.

PAN. Y. L. AND M. FOND Evaluating Multilingual Questionnaires: A Sociolinguistic Perspective. *Survey Research Methods*. 2014. 8(3). 181-194.

PAN. Y.. & de La Puente. M. (2005). Bureau guideline for the translation of data collection instruments and supporting materials: Documentation on how the guideline was developed. *Survey Methodology* (6).

POLIT, Denise F.; BECK, Cheryl Tatano; OWEN, Steven V. Is the CVI an acceptable indicator of content validity? Appraisal and recommendations. *Research in nursing & health*, 2007, 30.4: 459-467.

PROCHÁZKA, Vojtěch. *Úvod do matematické statistiky : Pro posl. tělesné výchovy*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1993. ISBN 80-7043-075-3.

QUINAUD. R. T.. C. E. GONCALVES. K. POSSAMAI. C. Z. MORAIS. et al. Validity and usefulness of the student-athletes' motivation toward sport and academics questionnaire:a Bayesian multilevel approach. *Peerj*. Jul 2021. 9.

SHIRAZI. M. R.. S. H. TONEKABONI. E. AZARGASHB. M. DERAKHSHANNIA. et al. Exploring the Psychometric Properties of the Farsi Version of Quality of Life Kindl Questionnaire for 4-7 Year-Old Children in Iran. *Iranian Journal of Child Neurology*. Spr 2016. 10(2). 42-52.

SIGMUND, Erik a SIGMUNDOVÁ, Dagmar. *Pohybová aktivita pro podporu zdraví dětí a mládeže*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2811-6.

SMITS. M.. E. KEIZER. P. GIESEN. E. C. T. DEILKAS. et al. The psychometric properties of the 'safety attitudes questionnaire' in out-of-hours primary care services in the Netherlands. *Plos One*. Feb 2017. 12(2).

SOUKUP, Petr. Věcná významnost výsledků a její možnosti měření. *Data & Research: SDA Info/Data a Vyzkum: SDA Info*, 2013, 7.2.

STRICKER. K. H.. S. NIEMANN. S. BUGNON. J. WURZ. et al. Family satisfaction in the intensive care unit: cross-cultural adaptation of a questionnaire. *Journal of Critical Care*. Sep 2007. 22(3). 204-211.

TOMOTAKI. A.. H. FUKAHORI. I. SAKAI AND K. KUROKOHCHI The development and validation of the Evidence-Based Practice Questionnaire: Japanese version. *International Journal of Nursing Practice*. Apr 2018. 24(2).

TURNEY, Shaun. *Pearson Correlation Coefficient (r) | Guide & Examples*. Online. Scribbr. 2022, 10. února 2024. Dostupné z: <https://www.scribbr.com/statistics/pearson-correlation-coefficient/>. [cit. 2024-02-16].

VASLI. P. Translation. Cross-Cultural Adaptation. and Psychometric Testing of Perception of Family-Centered Care Measurement Questionnaires in the Hospitalized Children in Iran. Journal of Pediatric Nursing-Nursing Care of Children & Families. Nov-Dec 2018. 43. E26-E34.

WALSH. E.. Y. SHOU. J. HAN AND J. K. BRINKER Development and Validation of a Chinese Language Version of the Ruminative Thought Styles Questionnaire. Journal of Psychoeducational Assessment. Sep 2018. 36(6). 604-615.

ZHAO. D.. C. A. STATON. Q. HE. B. T. MMBAGA. et al. Cross-Culture Adaptation and Psychometric Properties of the DrInC Questionnaire in Tanzanian Swahili. Frontiers in Public Health. Nov 2018. 6.

SEZNAM OBRÁZKŮ. TABULEK. GRAFŮ A DIAGRAMŮ

Tabulka 1: Vyhledávané termíny pro WoS.	7
Tabulka 2: Přehled přezkoumávaných studií.....	8
Tabulka 3: Posouzení obsahové validity KINDL children.....	31
Tabulka 4: Posouzení obsahové validity KINDL parents.	32
Tabulka 5: Výpočet reliability pro KINDL children dle programu Winsteps.....	34
Tabulka 6: Výpočet reliability pro KINDL parents dle programu Winsteps.	34
Tabulka 7: Pearsonův korelační koeficient mezi dětmi a rodiči.	34
Tabulka 8: Číselně vyjádřená tři stupňová škála KINDL children.	35
Tabulka 9: Číselně vyjádřená pěti stupňová škála převedena do pěti stupňové KINDL parents.....	35
Tabulka 10: Průměrný Pearsonův korelační koeficient mezi dětmi a rodiči.....	35
Tabulka 11: Koeficient determinace	36
Obrázek 2: Stupnice od autorů Kindl pro hodnocení našich překladů.	26
Obrázek 1: Vývojový diagram ilustrující jednotlivé fáze výběru studií.	30
Obrázek 3: Formulář pro překlad první část.....	I
Obrázek 4: Formulář pro překlad druhá část.....	I
Obrázek 5: Formulář pro překlad třetí část.....	I
Obrázek 6: Dotazník pro sběr dat pro vypočtení obsahové validity KINDL children.	II
Obrázek 7: Rasch model programu Winsteps pro KINDL children.	I
Obrázek 8: Rasch model programu Winsteps pro KINDL parents.....	I

PŘÍLOHY

Obrázek 3: Formulář pro překlad první část.

Name	University of West Bohemia			
Country	Czech Republic			
Langugae	Czech language			
Translated Modules				Gabina
VERSION OF KINDL	NAME OF PARTS	ENGLISH VERSION	CZECH VERSION	1. FORWARD TRANSLATION

Obrázek 4: Formulář pro překlad druhá část

1. FORWARD TRANSLATION	2. FORWARD TRANSLATION	3. FORWARD TRANSLATION	RECONCILED VERSION

Obrázek 5: Formulář pro překlad třetí část

No changing in words			
Slight changes in wording but not in meaning			
some chnages in wordnig that might affect meaning			
bigger changes in wording that need to be checked			
total change in wording			
CZECH/ENGLISH BACK TRANSLATION	FEEDBACK Office of Quality of Life Measures	Translation after Feedback	Backward Translation after Feedback

Obrázek 6: Dotazník pro sběr dat pro vypočtení obsahové validity KINDL children.

Vyšetřují tyto otázky <u>zdraví</u> ?	Ne	Částečně	Ano
1. Během minulého týdne jsem se cítil/a nemocný/ná. 2. Během minulého týdne mě bolela hlava nebo břicho.			
Vyšetřují tyto otázky <u>celkovu duševní pohodu</u> ?			
1. . Během minulého týdne jsem se hodně bavil/a a smál/a. 2. . Během minulého týdne jsem se nudil/a.			
Vyšetřují tyto otázky, jak moc je jedinec sám se sebou <u>spokojený</u> ?			
1. Během minulého týdne jsem byl/a na sebe hrdý/á 2. . Během minulého týdne jsem byl sám se sebou spokojený/á			
Vyšetřují tyto otázky informace o <u>rodině</u> ?			
1. Během minulého týdne mi bylo s rodiči dobře. 2. Během minulého týdne jsem se cítil/a doma dobře.			
Vyšetřují tyto otázky <u>vztahy s kamarády</u> ?			
1. Během minulého týdne jsem si hrál/a s kamarády/kamarádkami. 2. Během minulého týdne jsem s kamarády/kamarádkami vycházel/a dobře			
Vyšetřují tyto otázky informace o <u>mateřské škole/dětské skupině</u> ?			
1. Během minulého týdne jsem všechny zadané úkoly zvládal/a dobře. 2. Během minulého týdne jsem si to v mateřské škole/skupině užil/a.			

Obrázek 7: Rasch model programu Winsteps pro KINDL children.

Persons		30 INPUT		30 MEASURED		INFIT		OUTFIT	
	SCORE	COUNT	MEASURE	ERROR	IMNSQ	ZSTD	OMNSQ	ZSTD	
MEAN	1.4	2.9	-.06	1.59	1.02	.0	.85	.0	
S.D.	.5	.3	.87	.23	.66	1.0	.54	.7	
REAL RMSE	1.61	ADJ.SD	.00	SEPARATION	.00	Person	RELIABILITY	.00	

Items		12 INPUT		8 MEASURED		INFIT		OUTFIT	
	SCORE	COUNT	MEASURE	ERROR	IMNSQ	ZSTD	OMNSQ	ZSTD	
MEAN	8.7	17.3	.00	.60	.99	.1	.85	.0	
S.D.	4.1	.9	1.15	.01	.23	.9	.35	1.1	
REAL RMSE	.60	ADJ.SD	.98	SEPARATION	1.63	Item	RELIABILITY	.73	

Obrázek 8: Rasch model programu Winsteps pro KINDL parents

Persons		30 INPUT		30 MEASURED		INFIT		OUTFIT	
	SCORE	COUNT	MEASURE	ERROR	IMNSQ	ZSTD	OMNSQ	ZSTD	
MEAN	94.0	44.0	.09	.19	1.01	-.8	1.03	-.7	
S.D.	5.8	.0	.16	.05	.93	3.4	.94	3.2	
REAL RMSE	.19	ADJ.SD	.00	SEPARATION	.00	Person	RELIABILITY	.00	

Items		46 INPUT		44 MEASURED		INFIT		OUTFIT	
	SCORE	COUNT	MEASURE	ERROR	IMNSQ	ZSTD	OMNSQ	ZSTD	
MEAN	21.4	10.0	.00	.40	1.03	.0	1.03	.0	
S.D.	9.5	.0	1.05	.10	.51	1.1	.52	1.1	
REAL RMSE	.41	ADJ.SD	.97	SEPARATION	2.35	Item	RELIABILITY	.85	